

1890 ἢ τῆ μεταχειρίστηκε μόνον ἀφού τὴν ἐπλάσε ὁ Πάλλης;—Μὰ ἕνα ἄλλο βλέπω ἀκόμη ἀπὸ τῆ σημείωση αὐτῆ, δηλ. πῶς ὁ Κουμανούδης δὲν εἶχε τίποτα νὰ πῆ γιὰ τὴ λέξη αὐτῆ, γιατί πάντα, ὅταν δὲν τοῦ φαίνεται καλόφταια μὴ λέξη, τὸ σημειώνει, ἢ τὸ λέει φανερά. Ἄρα, τὴν ἐνέκρινε, μολοντί ἦταν ἀντίπαλος καὶ τοῦ Ψυχάρη καὶ ὄλων τῶν Δημοτικιστῶν.

X

Αὐτὰ μὰ: ἔγραψαν ὁ κ. Krüger, ποῦ μιλάει καὶ γράφει τὰ Ρωμῆκα καλύτερα ἀπὸ χιλιάδες Μιστροποθηρεμένους Ρωμιοὺς. Καὶ τὴν διαβάστε κ' ἕνα ἐπιγραμματάκι φτιασμένον ἀπάνω σ' αὐτῆ τὴν ἀνακάλυψη.

Ἡ Ὀνισία

Τώρα ποῦ κ' ἄλλος μὴ φορὰ
Ἄπο τὸν Πάλλη πρὶν μᾶς ἔγραψε ὄνιστα,
Μὲ τὸ συμπάθειο, μὰ γερὰ
τὸν Μίστρο-Χατζηδράκη καταφρόνητα.

Ἡ ΓΕΙΤΟΝΙΣΣΑ

VERHAEREN

ΒΡΑΔΥΕΣ ΑΜΦΙΒΟΛΙΑΣ

Ξέρω πῶς δὲν ὑπάρχει τίποτε ἀπὸ τὰ πράγματα ποῦ διψᾷ ἡ καρδιά μου.

Θεέ μου, ξέρω πῶς εἶσαι ψέμμα καὶ ὅμως τὰ χεῖλη μου σὲ παρακαλοῦν καὶ τὰ γόνατά μου, ξέρω πῶς τὰ μεγάλα σου χέρια εἶναι κλειστά, κλειστά τὰ μάτια σου στάλα ἀπελπισίας ποῦ κλαίνει,—Ξέρω

μιοργήσαμε φιλολογία, δὲ δείξαμε καμιάν ἐθνικὴ ζωὴ, καμιάν πνευματικὴ δράση, καμιάν ἀληθινὴ προκοπὴ! Λογιωτατισμός, ξεραῖλα, σύχιση μυαλοῦ, στέρρηση πνευματικῆ, καὶ λεζουδάκια ἀττικοურγῆ γιὰ ἀντιτήκωμα. Ἔχουμε τοὺς ἀρχαίους, τοὺς προγόνους, μᾶς φτάνουν οἱ προγόνου, ἀρτοὶ φροντίσανε ἀπὸ καιρὸ γιὰ ὅλα, τί τὰ θέλαμ' ἡμεῖς τὰ παραπάνου;

—Χά, χαχά! σοῦ λέει ὁ ἄλλος, οἱ ἀρχαῖοι δὲν εἶναι μόνο δικοί σας, εἶναι προγόνου ὄλου τοῦ πολιτισμένου κόσμου κ' ἐπειδὴ εἴσετε χάσκετε καὶ κοντέθετε νὰ μου χλιάσετε, πᾶμ' ἡμεῖς ἄλλου ποῦ δουλεύουμε, ποῦ ζοῦνε.

Προπέρου ὅταν ἔγιναν οἱ ταραχὲς γιὰ τὰ Ἐβραγγελικὰ, ἕνας Ἀργυροκαστρίτης δημοδιδάκαλος δειχνοτάς μου τὰ γενοῦμενα στὴν ἐφημερίδα μου πε μερικά λόγια, ποῦ μοῦκαψαν τὴν καρδιά.

—Διάβασ' ἐδῶ, μοῦ κάνει, νὰ δεῖς τὰ χάλια τῶν ἀπογόνων τοῦ Περικλέους.

—'Αμ' κ' ἡμεῖς ἀπ' τὴν ἴδια φλέβα βαστοῦμε ντί τοῦ λέω.

—Ἐσὺ μπορεῖ, μοῦ λέει, ἐγὼ ὄχι. Δὲν καταδέχομαι νὰ μαι ἴδιο ἔθνος μ' ἀφτουνοὺς ποῦ κάνουν τέτοια πράματα. Ἐγὼ εἶμαι Ἀρβανίτης. Ἐμεῖς μεθ' ἄβριο... θὰ διαβάζουμε τὸ Βαγγέλιο μας καὶ τοὺς ψαλμοὺς μας Ἀρβανίτικα νὰ νοιώθουμε τί λένε, θὰ μιλοῦμε καὶ θὰ γράφουμε Ἀρβανί-

ΑΒΓΕΡΙΝΟΣ ΚΑΙ ΠΟΥΛΙΑ*

* Ἀγαπητὲ «Νουμᾶ».

Βλέπω καὶ κάπως πειραχτήκατε ὄλοι σας μὲ τὸ κατόρθωμα ἐνός Κυρίου ποῦ λησμονῶ αὐτῆ τῆ στιγμῆ τὸνομά του, μὰ θυμοῦμαι τὸ ψευτόνομά του «Ἀβγερινός», κ' αὐτὸ σώνει. Πειραχτήκατε, δὲ μοῦ φαίνεται ὅμως καὶ νὰ τὸ πῆρατε κατὰκαρδα. Ἐγὼ, νὰ σᾶς πῶ, τὸ πῆρα πολὺ κατὰκαρδα καὶ νὰ σᾶς ξηγήσω γιατί.

Βγαίνει ἕνας Ἀβγερινός καὶ σκαρώνει μὴ ψευτιά γιὰ χωρατὸ Κολνάει ἢ ψευτιά, ἔρχεται τότες ἡ Πούλια τῶν φίλων του καὶ καμώνεται πῶς ἔσκασε στὰ γέλοια μὲ τὸ χωρατὸ τοῦ Ἀβγερινοῦ, καὶ μὲ τὴν ἀμάθεια τοῦ «Νουμᾶ».

Ἄς τὸ ψυχολογήσουμε τώρα λιγάκι. Ὁ Ρωμιός ζήτησε πάλι νὰ χωρατέψη ἢ νὰ πειράξη καὶ δὲν μπόρεσε νὰ τὸ κάμη χωρὶς νὰ προστρέξη στὴν ψευτιά. Ψεγάδι, ποῦ δὲν ξέρω κ' ἐγὼ ἀπὸ πόσους αἰῶνες βαστᾷ. Κ' ἡ Πούλια, ἔτοιμη νὰ τὴν ὀνομάσῃ αὐτὴν

* Σημ. τοῦ «Νουμᾶ». Μὴ τὸ πᾶρη ἀπάνω του ὁ κ. Κουρούπη, καὶ δὲν τὸ δημοσιεύουμε γιὰ τὸ χατήρι του αὐτοῦ. Τὸ δημοσιεύουμε μόνον γιὰ τὴν μιᾶς γιὰ γενικώτερα πράματα καὶ γιὰ νὰ σωφρονιστοῦν ἐκεῖνοι ποῦ ἐνθουσιαστήκαν μὲ τὰ σαχλοκαμώματά του.

τίκα νὰ ξέρομε τί μᾶς γίνεται. Ἐμεῖς δὲν ἔχομε ἀνάγκη ἀπὸ προγόνους, σᾶς τοὺς χαρίζομ' ἐσᾶς. Ἐμεῖς θὰ γίνουμε ἀπὸ μᾶς προγόνου καὶ θὰ σᾶς περάσουμε σὲ δια, τ' ἀκούς; Τάκουω νὰ λές.

Βλέπετε λοιπὸν πόσο δικίον ἔχει ὁ Ἀργύρης; Τὸ παιδομάζωμα ἑακλουθαί ἀκόμα κ' ὡς τόσο ὁ δασκαλιόμης δὲν τὰ βρίζει κατόυ.

Αἱ Ρωμιοί, ξυπνήστε! Φτάνει σας πιά τοῦ προγονισμοῦ τὰποκόρωμα! Μᾶς ἔφαγαν οἱ προγόνου!!!

ΜΕΝΟΣ ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΦΤΗΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

Στὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμᾶ» καὶ στὸ κιάκι τῆς Ὁμονοίας, πουλιοῦνται τὰκόλουθα βιβλία, ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τὸ ἕνα —κ' ἕνα φρ. χρ. γιὰ τὸ Ἐξωτερικό:

Τοῦ ΨΥΧΑΡΗ: «Τὸνεῖρο τοῦ Γιαννίρη» καὶ τὸ «Ταξίδι μου». —Τοῦ ΠΑΛΛΗ: «Ἡ Ἰλιάδα» τόμοι δύο (Α—Μ). —Τοῦ ΦΩΤΙΑΔΗ: «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μας ἀναγέννησις». —Τοῦ ΦΙΛΗΝΤΑ: «Γραμματικὴ τῆς Ρωμῆικης γλώσσας» καὶ «Ἀπὸ τοῦ θρύλου τῶν αἰῶνων (ποιήματα).

Οἱ ἀγοραστὲς τῶν ἐπαρχιῶν πληρώνουν 30 λεπτὰ ταχυδρομικά γιὰ κάθε βιβλίον.

Οἱ ἀγοραστὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν πληρώνουν ταχυδρομικά.

τὴν ψευτιὰ ξυπνάδα, λόγια δὲ βρίσκει νὰ παίεισθαι τὸν ἥρωά της.

Εἶναι ριζωμένη αὐτὴ ἡ ψώρα μέσα στὴ ρωμαϊκὴ ψυχῇ, καὶ τόσο βαθειὰ ριζωμένη, ποῦ σὰ νὰ θαρρῶ πῶς θὰ χαμογελάσουνε μερικοὶ μ' αὐτά μου τὰ λόγια. Κατακτάει σὰ νὰ λῆς ἐνός κλέφτη ποῦ ἔχει πρόχειρο θησαυρὸ γιὰ νὰ κλέψῃ χωρὶς φόβο τιμωρία, πῶς εἶναι πιὸ τίμιος καὶ πιὸ σωστό νὰ δουλεύῃ παρὰ νὰ κλέβῃ. Τὸ πολὺ θὰ σοῦ κάμῃ τὸ μετάνοιωμένο, καὶ θὰ σοῦ πῆ ναι, ἀπὸ πίσω σου ὅμως θὰ σε φασκελώσῃ γιὰ τὴν κουταμάρα σου.

Ἔτσι τώρα, ἀν ἐλέγαμε καὶ τοῦ Ἀθγενινοῦ πῶς βαρύτερο χτύπημα θὰ κατάφερνε τοῦ «Νουμά» ἐν τοῦ γραφε κανένα ξυπνὸ καὶ γερὸ ἄρθρο, παρὰ στελνοντάς του ἓνα ποίημα του καὶ λέγοντάς πῶς εἶναι Γραικωνίζικο, — καὶ ὄχι μόνον βαρύτερο, παρὰ καὶ πιὸ ἀντρίκιο, καὶ πιὸ τίμιον χτύπημα, — καὶ Ἀθγενινὸς καὶ Πούλια θὰ ξανάρχιζαν τὰ γέλια καὶ θὰ μᾶς κορόιδευαν.

Σημάδια παρακμῆς, καὶ μήτε παρακμῆς, ἀπὸ δὲν ἀκμάταμε ἀκόμα· ἀλλὰ σημάδια βαρβαρισμοῦ. Κάμποσαι τέτοιαι λευταναστασιμὴ ἢ ἀπαντήσῃς πρὸς βιβλία ταξιδιωτῶν ποῦ περιηγήθηκαν ἐν μεσοπολιτισμέναις μέρει.

Καλὰ θὰ κάμῃ ὁ κ. Χατζιδάκις, ποῦ τρέμει μὴν τύχη καὶ μὲς μάθουνε τί φροῦτα εἶμαστι στὴν Εὐρώπῃ, νὰ διδάξῃ τοὺς φίλους του, ἀπὸ τὸν κ. Μιστριώτη καὶ κάτω νὰ μὴ λέγῃ ψέματα. Μιὰ καὶ μισήτῃ τῇ ψευτιᾷ ὁ Ρωμαῖος, πολιτίστηκε, καὶ φόβος δὲν ἔχει μήτε ἀπὸ Εὐρωπαίους, μήτε ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους ἀκόμα.

Δικός σου
Α. Ε.

ΝΟΒΑΔΙΣ

ΟΙ ΥΜΝΟΙ ΣΤΗ ΝΥΧΤΑ

IV

Τώρα ξέρω πῶς θάνατος ἢ τελευταία αὐγὴ: δταν τὸ φῶς δὲν θὰ διανῇ πλεῖστα τῇ νύχτῃ καὶ τὴν ἀγάπῃ, δταν ὁ θνός θάνατος αἰώνιος καὶ μόνον ἓνα ἀνεξάντλητο ὄγρο. Οὐράνια κοῦραση αἰσθάνομαι στὸν ἑαυτό μου. Μακρὺς καὶ κοῦραστικός ἦταν ὁ δρόμος στὸν γίω τάφο, ὁ σταυρὸς μ' ἐδάρυνε. Τὸ κρυστάλεν κῆμα, ποῦ ἀκατάληπτο σε κοινὸς αἰ-

σθῆδες, βγαίνει στοῦ λόγου τὸ κόρψο, ποῦ στὰ πόδια διὰ του ἡ γήινη πλημμύρα σπάζει, ὅποιος τὸ δοκίμασε, ὅποιος ἀπάνω στάθηκε στὸ βουνὸ τῶν θυμῶν τοῦ κόσμου καὶ κῦτταξε πέρα στὴν νέχτρα στὴ κατοικία τῆς νύχτας: ἀλήθεια αὐτὸς δὲ γυρίζει πίσω στοῦ κόσμου τὴν ταραχὴ, στὴ χώρα ποῦ κατοικεῖ τὸ φῶς μ' αἰώνια ἀνιδυχία.

Ἀπάνω χτίζει καλύβες — καλύβες τῆς εἰρήνης. Λαχταράει καὶ ἀγαπᾷ κῦτταξε πέρα, ὅσο ποῦ νὰ τὴ τραβήξῃ κάτω ἢ πλεῖστα καλοδεχούμενη ἀπ' ὄλες τ' ὄρες στὰ νερά τῆς βροῦσης. Τὸ γήινον πλεῖστα ἀπάνω καὶ τὸ γυρίζουν πίσω οἱ καταγιόδες μὰ ὅ,τι μὲ γκισόξισμο τῆς ἀγάπης εἶνε ἄγιο. Λυωμένο τρέχει μέσα δὲ κρυφούς δρόμους στὸν ἄλλο κόσμον ὅσο ὅσων μυρωδιὰ ἀνακατᾶνεται μ' ἀγάπες ποῦ ξυπνῶσαν Ἀκόμα ξυπνάς, χαρούμενος ἕως τὸν κοῦρασμένον γιὰ νὰ δουλέψῃ, ψυδᾷ μέσα μου χαρούμενη ζωὴ ἀλλὰ δὲν με ξεμακρύνεις ἀπ' τὴν ἐνθυμῶση χορτοσασμένου τάμου. Μὲ προθυμία θέλω νὰ κινήσω τὰ σαρκικὰ χέρια μου, ὁλοῦθε νὰ κῦτταξω γύρω μου ὅπου μὲ χρειάζεσαι, νὰ δοξάσω τῆς λάμπης σου τὴν τὴν μεγαλὴ πρέπεια· χωρὶς στενοχώρεια νὰ παρεκκολληθῶ τοῦ τεχνικοῦ σου ἔργου τὴν ὄμορφην ἀρμονία μὲ προθυμία νὰ παρατηρήσω τὸ βῆμα τῆς δυνατῆς ὄρας σου π. ὅ φέγγει νὰ ἐξικνιάσω τὴν ἀναλογία τῶν θυμῶν καὶ τοὺς κανόνες τοῦ θαυμάσιου παιγνιδίου ποῦ κάνουν ἀμέτρητα χώροι καὶ οἱ χρόνοι τους. Μὰ πιστὴ στὴ νύχτῃ μένει ἡ μυστικὴ καρδιά μου καὶ στὴ δημιουργικὴ ἀγάπῃ τῆς θυγατέρας της. Μπορεῖς νὰ μοῦ δείξῃς μιὰ καρδιά αἰώνια πιστὴ; Ἐχει ὁ ἥλιος σου φιλικὰ μάτια, νὰ μ' ἀναγνωρίζουν; Πιάνουν τ' ἀστέρια σου τὸ χεῖρ μου ποῦ πιθυμᾶει; Μοῦ δίνουν πίσω τὸ τρίφερό σου καὶ τὸ χαϊδευτικὸ τοῦ λόγου; Τὰ στολίστικ μὲ χρώμα καὶ λεπτὸ γῦρο, ἢ αὐτὴ ἐδῶκε στὸ στολίστικ σου σημάδια ἀνώτερη καὶ ἀγαπαιότερη; Ποιὰ εὐχαριστήσῃ ποῦ ἀπόλασθῃ δίνει ἡ ζωὴ σου ποῦ νὰ ζυγιάζει ἴσια μὲ τοῦ θάνατου τὰ γητεύματα; Ὅλα ὅσα μᾶς ἐνθουσιάζουν δὲν ἔχουν τὸ χρώμα τῆς νύχτας; Σὲ φέρνει σα μῦτέρα καὶ σ' αὐτὴ χρωστᾷς δὲν σου τὴ μεγαλοπρέπεια. Θὰ κανώσῃνα μόνη σου θὰ σκορπίζῃσῃνα στὸν ἀτέλειωτο χῶρον, ἀν αὐτὴ δὲν σε κρατοῦσε δὲν σε δέσμευε γιὰ νὰ ζετανάσῃνα καὶ νὰ γεννοῦσῃς τὸν κόσμο. Ἀλήθεια ἤμουνε πρωτότερος ἀπὸ σενα, ἢ μῦτέρα μ' ἐστειλε μὲ τ' ἀδέρφια μου, νὰ κατοικήσω στὸν κόσμον σου, νὰ τὴ ἀγιάσω μὲ ἀγάπῃ γιὰ νὰ γίνῃ μνημεῖο ποῦ νὰ τὸ θαυμάζουν αἰώνια νὰ τὸν θυτῆξω μ' ἀνδράντα λουλουδία. Ἀκόμα δὲν ὀρμασάνει, αὐτὲς ἢ οὐράνιαι ἰδέες ἀκόμα εἶναι ὄλγῃ ἀπ' τὰ ἴχνη τῆς ἀποκάλυψης μας. Μιὰ φερὰ θὰ δείξῃ τὸ ὄρολόγι σου τὸ τέλος τοῦ γρόσου δταν γίνῃς δαν ἐμᾶς καὶ γιομάτῃ λαχτάρα καὶ φλόγα ζωῆς καὶ περᾶνης. Μέσα μου νοιώσω τὸ τέλος τῆς ἐνασχολήσῃς σου οὐράνια ἢ λευθερία γυρισμὲ εὐτυχῇ. Μ' ἀγρία λύπη ἀνογνωρίζω τὴν ἀπομάκρυνσῃ σου ἀπ' τὴν πατρίδα μας τὴν ἀντίστασῃ σου στὸν παλιό, λαμπρὸ οὐρανὸ ἢ ἄλλο